

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Історичний факультет
Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Історичний факультет
« 20 » _____ 20__ року

**Робоча програма
науково-дослідної практики
для здобувачів вищої освіти**

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітньо-наукова програма:
вид практики

**03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
другий (магістерський)
Сходознавство
виробнича**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	7
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладач: КУПЧИК Олег Романович, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

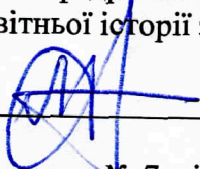
Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: КУПЧИК Олег Романович, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та
новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри нової та
новітньої історії зарубіжних країн

_____ (Машевський О. П.)

Протокол № 7 від «24» січня 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 25 » 1 2024 року № 4

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н. В.)

I. Вступ

Навчальний план для студентів 1 рік 9 місяців навчання ОР «Магістр» ОП «Сходознавство» спеціальності 032 «Історія та археологія» передбачає проходження науково-дослідної практики. Тривалість практики – 23 дні (7 кредитів ECTS).

Теоретичною базою слугують навчальні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» та «Професійна та корпоративна етика історика-дослідника», які студенти вивчали на першому курсі в першому семестрі.

Базовою в організації та проведення практики є академічні сходознавчі установи, а саме ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», або Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України.

II. Мета і завдання практики

Метою практики є поглиблення знань студентів в сфері науково-дослідної роботи, закріплення та застосування теоретичних знань, отриманих студентами в процесі навчання, удосконалення навичок та вмінь студентів в оволодінні методикою історико-сходознавчого дослідження; формування фахівців-сходознавців.

Завдання практики:

1. Закріпити теоретичні знання студентів із методології та організації наукових сходознавчих досліджень;
2. Простежити зв'язок науково-дослідної роботи історика-сходознавця з іншими навчальними та науковими дисциплінами;
3. Закріпити знання структури та вимог до магістерської роботи, наукової публікації;
4. Вдосконалити вміння застосовувати під час сходознавчого дослідження методологію та методи (загальні та спеціальні);
5. Покращити вміння оформлювати науковий апарат магістерської роботи, наукової публікації;
6. Оволодіти навиками академічного письма;
7. Навчитись класифікувати історіографічні та архівні джерела;
8. Вдосконалити вміння здійснювати постановку наукової проблеми, визначати її актуальність, обґрунтовувати мету і завдання дослідження, його наукову новизну;
9. Вдосконалити вміння оцінювати ступінь розробленості сходознавчої проблеми та її забезпечення історичними джерелами, конкретизувати результати наукового дослідження та визначати перспективи подальшого дослідження проблеми.

За результатами проходження науково-дослідної практики студент має набути такі загальні компетентності (ЗК):

- ЗК. 2. Здатність працювати автономно;
- ЗК. 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

За результатами проходження науково-дослідної практики студент має набути такі фахові компетентності (ФК):

- ФК. 1. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію;
- ФК. 2. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з тематики Сходознавства, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.
- ФК. 3. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології, передусім з проблематики країн Сходу.
- ФК. 4. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології країн Сходу представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної

- науки;
- ФК. 5. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії країн Сходу та дотичні до них міждисциплінарні проекти;
 - ФК. 7. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах;
 - ФК. 9. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у галузі Сходознавства;
 - ФК. 11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі Сходознавства.

За результатами проходження науково-дослідної практики студент має засвоїти такі **програмні результати навчання (ПРН):**

- ПРН. 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень;
- ПРН. 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів;
- ПРН. 4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері Сходознавства сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів.
- ПРН. 5. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері Сходознавства, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
- ПРН. 8. Розширювати актуалізовану джерельну базу в галузі Сходознавства за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.
- ПРН. 10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.
-

III. Зміст практики

Практика поділяється на дві частини: пасивну (ознайомлювальну) і активну.

Під час проходження пасивної практики студенти на лекціях знаних сходознавців ознайомлюються з теоретико-методологічними моделями сходознавства, концепціями розвитку української та зарубіжної сходознавчої науки, планами і результатами роботи основних сходознавчих наукових установ; трансформаціями у науково-дослідних практиках, актуальними напрямками історико-сходознавчих досліджень, особливостями методики роботи з джерелами з історії Сходу.

Під час проходження активної практики студенти, запрошені сходознавці та керівник практики у форматі науково-методичного семінару обговорюють підготовлені студентами наукові публікації, проекти магістерських робіт.

Завданнями лекцій та науково-методичного семінару можуть бути:

- запозичення досвіду наукової роботи у провідних істориків-сходознавців;
- отримання практичної допомоги у приведенні змісту й форми магістерської роботи, наукових статей до встановлених вимог щодо кваліфікаційних робіт, наукових публікацій;
- ознайомлення із критичними зауваженнями на опубліковані чи підготовлені статті та проекти магістерських робіт від запрошених науковців-сходознавців;
- удосконалення володіння теоретико-методологічним та методичним інструментарієм науково-дослідної роботи;
- ознайомлення із внутрішнім суспільним та міжнародно-політичним контекстами актуалізації наукових тем;

- отримання додаткової інформації про вітчизняні й зарубіжні архіви й бібліотеки (в т.ч. електронні), що містять джерела з історії Сходу, пов'язані з темами магістерських робіт;
- отримання додаткової інформації про новітню вітчизняну й зарубіжну літературу, пов'язану з темами магістерських робіт;
- покращення навиків наукового редагування та академічного письма;
- удосконалення навиків наукової доповіді, представлення результатів дослідження та наукової дискусії;
- ознайомлення із прикладами форми та змісту супровідних документів захисту магістерської роботи (відгук наукового керівника, внутрішня рецензія).

IV. Форми і методи контролю за проходженням практики

- Контроль за проведенням практики має на меті виявлення недоліків та надання практичної допомоги студентам у виконанні програми практики.
- Під час проходження практики проводиться поточний та підсумковий контроль виконання практики. Цей контроль здійснюється керівником практики.
- Студенти підкоряються діючим в установі – базі практики правилам внутрішнього розпорядку, розпорядженням керівника практики. У разі грубих порушень цих правил проходження студентом практики може бути припинено.
- Керівник практики перебуває на практиці разом зі студентами, організовує роботу практикантів, перевіряє хід виконання програми практики, ставлення практикантів до роботи, дотримання правил внутрішнього розпорядку.

Керівник практики:

- за місяць до початку практики надає базі практики (кафедрі нової та новітньої історії зарубіжних країн) програму, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направлені для проходження практики;
- контролює відвідування студентами-практикантами лекцій та науково-методичного семінару;
- допомагає студентам обрати тему практичної роботи;
- рекомендує студентам необхідну літературу, допомагає в її опрацюванні;
- розробляє графік виконання індивідуального завдання, доводить його до відома студентів, слідкує за етапами його дотримання;
- надає методичні рекомендації та контролює процес написання практичної роботи;
- приймає звіт від студентів та належним чином оформлену практичну роботу, проводить контроль засвоєння матеріалу у формі усного заліку;
- оцінює проходження практики.

Керівник практики в разі порушення практикантом програми і порядку проходження практики повідомляє завідувача кафедри (декана факультету).

Керівник практики інформує завідувача кафедри (декана факультету) щодо фактичних термінів її початку і закінчення, складу груп студентів, які пройшли практику, про стан їх дисципліни та з інших питань організації і проведення практики.

V. Звітна документація

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання практики та індивідуальних завдань.

Не пізніше як за 5 днів після закінчення терміну практики студенти подають керівнику практики від факультету **характеристику**, підписану керівником практики від бази практики й засвідчену печаткою бази практики. Студенти також складають **письмовий звіт**, який повинен бути підписаний керівником практики та керівником бази практики (директором ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» чи директором Інституту сходознавства імені А. Кримського НАН України).

У **характеристиці** в загальних рисах характеризується проходження студентом практики, пропонується оцінка за практику (за національною шкалою).

У **звіті** відображається:

- 1) місце і термін проходження практики;
- 2) види і зміст виконаних робіт;
- 3) висновки про практику і пропозиції щодо її удосконалення.

Крім звіту студенти-практиканти, котрі виконували індивідуальне завдання, подають на керівнику практики від факультету оформлену згідно існуючих вимог до наукової роботи **практичну роботу** (рецензію на магістерську роботу іншого студента-сходознавця) в письмовому (друкованому) вигляді та на електронних носіях. Обсяг практичної роботи має складати в середньому 5-6 сторінок тексту. Робота повинна бути завізована керівником від бази практики.

Практична робота повинна бути виконана на належному рівні, відповідно оформлена – текст роботи повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, аркуші повинні бути зшиті (скріплені), або в папці.

VI. Підведення підсумків практики

Захист науково-дослідної практики організовується на засіданні комісії із захисту практики у складі керівника практики від факультету (голова комісії), гаранта магістерської освітньої програми «Сходознавство», завідувача кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн та завідувача кафедри історії стародавнього світу та середніх віків (члени комісії). **Підсумки** практики підводяться на засіданнях кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн, кафедри історії стародавнього світу та середніх віків.

Виконання студентами програми практики оцінюється диференційовано, при цьому беруться до уваги якість оформлення звіту та зміст практичної роботи, пропозиції керівника практики.

Система оцінювання практики:

Робота студента-практиканта під час науково-дослідної практики на базі практики – 30 балів.

Виконання індивідуального завдання – 40 балів.

Захист практики – 30 балів.

Шкала оцінювання

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку за підписом керівника практики (голови комісії із захисту практики).

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку при захисті підсумків практики – відраховується із закладу вищої освіти.

Керівник практики від факультету звітує про проведену практику заступнику декана з науково-педагогічної та навчальної роботи історичного факультету.

Література, навчальні посібники

1. *Дрига І. Pontica: Тюркологічні студії*. К.: Четв. хвиля, 2010. 532 с.
2. *Мавріна О.С. Виникнення та становлення Кримського ханату (XV століття): дис. ... канд. іст. наук / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського*. К., 2005. 195 арк.
3. *Матвєєва Л.В., Бубенок О.Б.* Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського: сьогодні // *Мовні та літературні зв'язки України з країнами Сходу*. К., 2010. С. 137-152.
4. *Радівілов Д.А.* Арабістика Агатангела Кримського (у двох частинах) // *Східний світ*. 2008. № 1. С. 5-15; № 2. С. 5-16.
5. *Туранли Ф.* Козацька доба історії України в османсько-турецьких писемних джерелах (друга половина XVI – перша чверть XVII століття). К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2016. 606 с.
6. *Халимоненко Г.І.* Історія турецької літератури. К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. 544 с.